

**PÄÄKAUPUNKISEUDUN
OPISKELIJAKUNTIEN**

**KAUPUNKIPOLIITTINEN
OHJELMA**

Esipuhe

Arvon lukija,

Olet vastaanottanut luettavaksi pääkaupunkiseudun opiskelijakuntien kaupunkipoliittisen ohjelman. Tämä ohjelma on tarkoitettu työkaluksi opiskelijavaikuttajille sekä kertomaan kuntapäätäjille tulevan vaalikauden ajan kuinka opiskelijoiden mielestä pääkaupunkiseutua tulisi kehittää.

Tätä ohjelmaa on ollut päivittämässä edellisen version pohjalta Arcada studerandekår - ASKin, Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijakunta O´Diakon, Haaga-Helian opiskelijakunta Helgan, Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta HUMAKOn, Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijakunta Laureamkon ja Metropolia ammattikorkeakoulun opiskelijakunta METKAN opiskelijakuntien toimijat vuoden 2020 ajan. Opiskelijakunnat ovat tehneet jo vuosien ajan yhteistä kaupunkipoliittista ja edunvalvonnallista vaikuttamista, joka on tiivistynyt entisestään myös muille osa-alueille nykyisen Opku+-yhteistyön merkeissä. Ohjelman päivittämistä varten nimettiin loppukevästä 2020 työryhmä, johon valittiin edustajat jokaisesta opiskelijakunnasta.

Pääkaupunkiseudun opiskelijakuntien kaupunkipoliittisen ohjelman työryhmässä ovat olleet:

Sebastian Tolvanen - Arcada studerandekår - ASK

Sini Al-Musawi - Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijakunta O´Diako

Iida Tervo, Erica Alaluusua, Nelli Pihlasviita ja Julia Tuuri - Haaga-Helian opiskelijakunta Helga

Tiia Määttä - Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta HUMAKO

Miisa Tervala ja Nikolas Bursiewicz - Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijakunta Laureamko

Tekla Kosonen, Nimo Samatar ja Sakari Tuomisto - Metropolia ammattikorkeakoulun opiskelijakunta METKA

Työryhmän tehtävänä oli päivittää vuoden 2020 aikana kaupunkipoliittinen ohjelma vuonna 2017 luodun ohjelman pohjalta. Visiomme oli saada aikaan napakka ja hyvä työkalu niin päätäjille kuin opiskelijavaikuttajillekin. Aiemmassa kaupunkipoliittisessa ohjelmassa vaikuttamisen alueet oli jaettu kolmeen: asuminen ja kaavoitus, palvelut sekä liikenne. Tänä vuonna täydensimme ohjelmaan myös neljännen vaikuttamisen alueen, osallisuuden. Ohjelman työstössä mukana olleiden opiskelijakuntien luottamustoimijoiden ja asiantuntijoiden lisäksi kommentteja ja kehitysehdotuksia otettiin vastaan niin opiskelijakuntien hallituksilta, edustajistoilta kuin opiskelijoilta. Ohjelma hyväksyttiin opiskelijakuntien edustajistoissa vuoden 2020 syksyllä. Kuten muussakin yhteistyössä pääkaupunkiseudun opiskelijakuntien välillä, on myös ohjelman työstössä näkynyt ratkaisukeskeisyys, hyvä yhteishenki ja yhteinen halu tehdä parempaa arkea opiskelijalle. Hyvät keskusteluyhteydet toistemme kanssa ovat taanneet sen, että asiakysymyksistä on voinut keskustella ja näin saada kaikkia palveleva lopputulos.

Antoisia lukuhetkiä!

Iida Tervo

Pääkaupunkiseudun opiskelijakuntien kaupunkipoliittisen ohjelman työryhmän puheenjohtaja

Johdanto

Pääkaupunkiseutuun kuuluu neljä kaupunkia: Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen. Ne muodostavat yhdessä noin 1,4 miljoonan asukkaan kasvukeskuksen. Tästä yli miljoonan asukkaan kokonaisuudesta korkeakouluopiskelijoita on noin 90 000. Tämän lisäksi Uudenmaan alueella elää noin 79 000 toisen asteen opiskelijaa. Suhteutettuna pääkaupunkiseudun väkilukuun opiskelijoita on noin 10 prosenttia väestöstä.

Arcada studerandekår - ASK, Diakonia-ammattikorkeakoulun opiskelijakunta (O'Diako), Haaga-Helian opiskelijakunta Helga, Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijakunta HUMAKO, Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijakunta ja Metropolia Ammattikorkeakoulun opiskelijakunta METKA ovat pääkaupunkiseudun ammattikorkeakoulujen opiskelijoiden lakisääteisiä edunvalvoja.

Opiskelijakuntien tarkoituksena on toimia jäsentensä yhdyssiteenä korkeakouluun. Tämän lisäksi opiskelijakunnat edistävät opiskelijoiden yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja henkisiä, sekä opintojen laatuun ja opiskelijan asemaan yhteiskunnassa liittyviä pyrkimyksiä. Opiskelijakunnan toiminta perustuu ammattikorkeakoululain (932/2014) 41 §:ään.

Pääkaupunkiseudun opiskelijakunnat ovat sitoutuneet tässä poliittisessa ohjelmassa mainittuihin kokonaisuuksiin ja niiden kehittämiseen. Tämä pääkaupunkiseudun opiskelijakuntien kaupunkipoliittinen ohjelma on astunut voimaan 1.12.2020. Ohjelma päivitetään aina kuntavaaleja edeltävänä vuonna.

Tämä poliittinen ohjelma on jaettu neljään opiskelijoiden kannalta oleelliseen vaikuttamisen alueeseen:

- Asuminen ja kaavoitus
- Palvelut
- Liikenne
- Osallisuus

Asuminen ja kaavoitus

Opiskelijat ovat monipuolinen ryhmä, jolla on erilaisia tarpeita asumiseen. Siksi opiskelija-asuntojen tarjonnassa ja rakentamisessa on huomioitava opiskelijoiden erilaiset toiveet, tarpeet ja perhetilanteet sekä esteettömyys. Opiskelija-asumisen tärkeimpiä tavoitteita ovat kohtuuhintainen, laadukas, viihtyisä ja ekologinen asuminen. Opiskelija-asuntoja on rakennettava riittävästi.

Opiskelija-asumisen rakentamisessa on huomioitava asumisen muuttuvat trendit ja opiskelijoiden vaihtelevat sekä monipuoliset asuntotarpeet. Soluasumisen sijaan on panostettava yksiöiden ja kaveriasumiseen soveltuvien asuntojen rakentamiseen. Pääkaupunkiseudulla opiskelevalla on oikeus kohtuuhintaiseen opiskelija-asumiseen oman kampuksen läheisyydessä ja hyvien kulkuyhteyksien varrella. Opiskelija-asuntoja ei tule keskittää suuriksi opiskelija-asuntokeskittymiksi, vaan niiden on sijaittava monipuolisilla asuinalueilla hyvien palveluiden ja kampusten läheisyydessä. Eriytymisen ehkäisy on huomioitava uusien asuinalueiden ja täydennysrakentamisen kaavoituksessa.

Kaupunkiympäristön on oltava siisti sekä turvallinen ja sen viihtyvyyteen on panostettava. Kaupunkikulttuurin kehittämisessä on kiinnitettävä huomiota yhteisöllisyyteen esimerkiksi parantamalla edellytyksiä järjestää tapahtumia asuinalueilla. Viheralueiden kustannuksella ei tule rakentaa, ja luonto on säilytettävä osana kaupunkikuvaa.

Tavoitteet

Asuminen

- Kohtuuhintaisia opiskelija-asuntoja on oltava tarjolla riittävästi opiskelijoiden monipuolisiin tarpeisiin.
- Uusien opiskelija-asuntojen tuotantomäärää on kasvatettava huomioiden erilaiset väestöryhmät, kuten perheet.
- Pääkaupunkiseudun kaupunkien on asetettava vuosittaiseksi tavoitteeksi 600 valmistuvaa opiskelija-asuntoa.
- Esteettömyys on otettava huomioon rakentamisessa, jotta jokainen voi käyttää ja vierailla asunnoissa ja yhteisissä tiloissa ilman rajoitteita.
- Tilapäistä asumista on kehitettävä ja samalla on varmistettava, ettei tilapäisasumisesta tule pysyvää.
- Opiskelijoiden asunnottomuuteen ja piiloasunnottomuuteen on etsittävä ratkaisuja, kuten edullisten miniasuntojen lisääminen ja kiireellisyysjärjestelmän kehittäminen.
- Uudis- ja kunnostusrakentamisessa on huomioitava kestävä kehitys ja kiertotalous esimerkiksi materiaalivalinnoissa ja energiaratkaisuissa.

Kaavoitus

- Kampusten ja hyvien kulkuyhteyksien läheisyyteen on kaavoitettava opiskelija-asuntoja erityisesti kasvavat kampusalueet huomioiden. Opiskelijoiden tarpeen ja asuntojen kysyntä ohjaavat sitä, minne opiskelija-asuntoja rakennetaan.
- Eriytymistä on ehkäistävä kaavoitus- ja rakentamisvaiheessa rakentamalla monipuolisia asuinalueita huomioiden väestöryhmien ja kulttuuritaustojen tarpeet.
- Viheralueita on säilytettävä ja kehitettävä. Uusia tapoja tuoda luontoa kaupunkiin on edistettävä esimerkiksi kattopuutarhoilla ja kaupunkiviljelmillä.
- Kaupunkien on annettava markkinoiden määrittellä parkkipaikkatarve rakennusten yhteydessä niin, että parkkipaikkoja voidaan rakentaa vähemmän kuin mitä parkkipaikkainormi vaatii.
- Turvallisuus on otettava kaupunkisuunnittelussa huomioon esimerkiksi valaistuksella ja julkisten alueiden hyvällä näkyvyydellä.

Palvelut

Opiskelijoiden on saatava asuin- ja opiskelupaikastaan riippumatta ennaltaehkäisevää ja monipuolista terveydenhuoltoa. Ammattikorkeakouluopiskelijoiden terveydenhuollon järjestää ensisijaisesti Ylioppilaiden Terveydenhoitosäätiö. Kaupunkien palveluiden on oltava laadukkaasti saatavilla vähintään suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Kaikilla palveluilla on oltava laadulliset kriteerit ja mittarit, joiden avulla varmistetaan ja kehitetään palveluiden laatua ja saatavuutta.

Kaupunkien on tarjottava monipuolisesti maksuttomia harrastus- ja vapaa-ajan mahdollisuuksia. Kaupunkien on suhtauduttava yleisötapahtumien ja muun oma-aloitteisen toiminnan järjestämiseen myönteisesti ja kannustavasti.

Kaupungin palvelujen on oltava aina mahdollisimman esteettömiä ja ekologisia.

Tavoitteet

Sähköiset palvelut

- Kaupunkien tiloissa on oltava tarjolla langaton ja maksuton internet-yhteys.
- Kaupunkien palvelut on toteutettava ensisijaisesti paperittomina.
- Kaupunkien sähköisten palvelujen on löydettävä helposti yhdeltä nettisivulta. Kaupungin palvelujen on kommunikoitava keskenään saumattomasti eikä asiakkaan tarvitse luovuttaa samoja tietoja useampaan kertaan.

Terveys- ja perhepalvelut

- Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön palvelujen on oltava alueellisesti tasavertaisia ja maksuttomia. Hoitopolkujen on oltava sujuvia YTHS:n ja julkisten palveluiden välillä.
- Matalan kynnyksen mielenterveyspalveluita on lisättävä ja ensimmäinen hoitokontakti on saatava kuukauden sisällä hoitoon hakeutumisesta.
- Kaikkien alle 29-vuotiaiden ja kaikkien korkeakouluopiskelijoiden on saatava tarvittaessa maksutonta psykoterapiaa.
- Seksitautien ja raskauden ehkäisyn on oltava maksutonta alle 29-vuotiaille ja korkeakouluopiskelijoille. Heidän on saatava aidosti maksuton ehkäisy, jolla ei ole määräaika. Ehkäisytyyppi on saatava itse valita.
- Ehkäisyneuvonnan on oltava laadukasta ja helposti saavutettavaa.
- Vaihto- ja polkuopiskelijoille on taattava sama terveydenhuollon palvelutaso kuin muille korkeakouluopiskelijoille.
- Varhaiskasvatuksen on oltava laadukasta ja maksutonta ja päivähoitoa on tarjottava joustavasti ympäri vuorokauden. Lasten päivähoito ja iltapäivätoiminta on toteutettava lähipalveluna joko kodin tai kampuksen lähellä.

Vapaa-aika ja harrastustoiminta

- Jokaisella opiskelijalla on oltava lähipalveluinaan vähintään leikkipuisto, kirjastopalvelut, varattavia työskentelytiloja sekä palvelu, jossa käyttää tai lainata satunnaisesti tarvittavia tavaroita.
- Yleisötahtumien ja muun oma-aloitteisen toiminnan järjestämisen on oltava vaivatonta.
- Pääkaupunkiseudulla on oltava laaja ja laadukas tarjonta kulttuuripalveluita, joista on saatava merkittävä opiskelija-alennus tai jotka ovat muuten edullisia.
- Jokaisella pääkaupunkiseudun asukkaalla on oltava lähistöllään puistoja, lenkkeilypolkuja tai lähiliikuntapaikkoja. Kaupungin viheralueiden ja urheilukenttien on oltava asukkaiden käytössä ilmaiseksi.
- Kaupunkien nuorisotoimien on tuotettava kohdennettuja palveluita myös 18-29-vuotiaille.

Liikenne

Pääkaupunkiseudulla opiskelijat sekä muut ihmiset liikkuvat julkisen liikenteen avulla helposti, vaivattomasti ja ekologisesti. Kaikille opiskelijoille myönnetään huomattava alennus julkisen liikenteen palveluista. Julkisen liikenteen verkosto on kattava ja yhdistää kampukset toisiinsa, mikä tekee liikkumisesta helppoa.

Pyörien ja yksityisautoilun yhdistämiseksi keksitään uusia tapoja, joiden avulla ne ovat luonteva osa julkista liikennettä. Pyörällä liikkuminen on sujuvaa ja turvallista koko pääkaupunkiseudulla. Julkinen liikenne painottuu raiteille. Yhteiskäyttöautot ja niiden kaltaiset palvelut ovat kaikkien saatavilla ja niille luodaan puitteet kaupunkien toimesta.

Tavoitteet

- Julkisen liikenteen opiskelija-alennuksen on oltava vähintään 50% kaikissa lipputyypeissä.
- Julkisen liikenteen suunnittelussa on otettava huomioon esteettömyys, ekologisuus ja turvallisuus.
- Kaupunkien on luotava puitteet ja kannustettava yhteiskäyttöautoiluun.
- Liityntäpysäköintiin ja pyörien turvalliseen säilytykseen on panostettava ja eri kulkuvälineiden yhdistämisen on oltava sujuvaa.
- Julkisella liikenteellä liikkumisen kaikkiin vuorokauden aikoihin on oltava turvallista.
- Raideverkosto on ulotettava kantakaupungin ulkopuolelle tehden siitä houkuttelevampaa, esimerkiksi toteuttamalla Otaniemestä Myllypuroon kulkeva Tiederatikka-hanke.
- Julkisen liikenteen poikittaisliikennettä on parannettava, huomioiden erityisesti kampusten ja opiskelija-asuntojen väliset yhteydet.
- Pyöräliikennettä on kehitettävä suunnittelemalla ja toteuttamalla turvallisia, järkeviä ja selkeästi erottuvia väyliä.

Osallisuus

Opiskelijan kaupunki -tutkimuksen (2019) mukaan 70 prosenttia vastaajista koki, että kuntalaisille tulisi tarjota enemmän osallistumismahdollisuuksia. Nuorten ääni on saatava kuuluviin kaupunkien päätöksenteossa. Nuorille on mahdollistettava vaikuttamismahdollisuuksia, jotka eivät vaadi laajamittaista sitoutumista ja ovat mielekkäitä. Myös ehdokkaaksi asettumisen ja äänestämisen on oltava mahdollisimman vaivatonta.

Samassa tutkimuksessa 38 prosenttia vastaajista koki, ettei tiedä tarpeeksi omista vaikuttamismahdollisuuksistaan. Vaikuttamismahdollisuuksista tiedottamisen on oltava näkyvämpää. Kaikille kaupunkilaisille on tarjottava yhdenvertaiset mahdollisuudet vaikuttaa kotikaupungissaan.

Tavoitteet

- Kaupungin sivistystoimen on järjestettävä kaupungin korkeakouluopiskelijoille äänestys päätöksistä, jotka koskevat korkeakouluopiskelijoita, esimerkiksi budjetista.
- Kaupungin sivistystoimen on valmisteluvaiheessa osallistettava kaupungin opiskelijakuntia.
- Alle 18-vuotiaat nuoret on otettava aktiivisesti mukaan kaupunkien päätöksentekoon takaamalla esimerkiksi nuorisovaltuustolle puhe- ja läsnäolo-oikeus kaupunginvaltuustoon ja lautakuntiin.
- Opiskelijoiden on oltava merkittävässä roolissa ehdokkaina ja äänestäjinä kunta- ja maakuntavaaleissa.
- Kaikilla korkeakoulukampuksilla on oltava äänestyspaikka.
- Kaupungin on aktiivisesti viestittävä kanavissaan vaikuttamismahdollisuuksista, kuten kuntalasaloitteista ja avoimista valmistelukuulemisista.
- Kaupunkien lautakuntien kokousten on oltava avoimia ja valtuustojen kokouksiin on lisättävä asukkaiden kyselytunnit.
- Kaupunkien on tiedotettava päätöksenteon prosesseistaan ja vaikuttamismahdollisuuksistaan.
- Kaupungissa on oltava helppoa vaikuttaa esimerkiksi palautetta antamalla, osallistumalla kaupungin järjestämiin tapahtumiin ja osallistuvaan budjetointiin sekä allekirjoittamalla vetoomuksia.
- Kaupungin on tarjottava avoimia toimistotiloja sekä koulutus- ja neuvontapalveluita yrittämisestä kiinnostuneille opiskelijoille.
- Tutkintoa suorittavien ja valmistuneiden kansainvälisten opiskelijoiden integraatiota ja työllistymistä on edistettävä kaupunkien ja korkeakoulujen yhteistyönä, esimerkiksi tarjoamalla kieliopintoja ja tukemalla työnantajia kansainvälisten osaajien työllistämässä.
- Pääkaupunkiseudulla on oltava riittävästi harjoittelupaikkoja korkeakouluopiskelijoille ja niiden on oltava maksuttomia korkeakouluille sekä palkallisia opiskelijoille.